

El tractament de les construccions amb verb suport en els diccionaris monolingües i bilingües de l'alemany i el català

Andreu Castell (Tarragona)

■ 1 Introducció

Què són les construccions amb verb suport (CVSs)? Si l'interlocutor a qui haguéssim de respondre aquesta pregunta fos un germanista, la resposta seria sense cap mena de dubte la següent: Les CVSs són «Funktionsverbgefüge» com ara *eine Antwort geben* (donar una resposta) o *in Bewegung setzen* (posar en moviment). És aquest un terme tan estès i tan acceptat en l'àmbit de la gramaticografia alemanya que no caldria cap explicació addicional.¹ És clar que això no ha estat sempre així. Si cerquem el terme a gramàtiques de principis del anys 70s del segle passat, o no l'hi trobem (Jude, 1975) o només l'hi trobem a mitges (Duden, 1973). En aquesta darrera obra, si bé es parla de «Funktionsverben» (p. 437), que seria l'equivalent al que aquí anomeno «verbs suport», el terme que ens ocupa de moment no hi surt enlloc. Tot i així, les dues gramàtiques esmentades coincideixen en una cosa: en desaconsellar de forma més o menys directa l'ús d'aquestes estructures, per considerar-les una manifestació més de l'abús que, segons els autors, es fa de l'anomenat estil nominal, participant així encara d'una actitud força estesa entre els estilistes de l'època i que podria exemplificar-se mitjançant la següent cita extreta de Reiners (1944: 142): «Die eigentliche Satzfaulnis beginnt, wenn durchweg Handlungen durch Hauptwörter statt durch Tatwörter wiedergegeben werden.»²

-
- 1 Quant a qüestions terminològiques entorn a aquest fenomen, vegeu Ginebra (2003: 37s) i Burger (2007: 436s).
 - 2 Pel que fa a aquest posicionament tan crític de l'estilística alemanya i a la seva superació raonada, vegeu p.e. Cruse et al. (2002: 413). També Eisenberg (1986: 295) en fa referència: «Die FVG sind ein Zankapfel zwischen Sprachkritik und Sprachwissenschaft. Bevor sie einer eigentlichen grammatischen Analyse unterworfen werden konnten [...],

Amb el temps, aquesta visió ha anat canviant i el cert és que a la gran majoria de les gramàtiques alemanyes dels darrers 30 anys aquestes construccions no només són descrites de forma detallada, sinó que aquesta descripció ja no apareix acompanyada de judicis de valor negatius com els esmentats.

No es pot dir el mateix pel que fa a la llengua catalana. Al 1998, en un treball d'investigació inèdit, titulat *Aproximació a les perífrasis verbonominals en alemany i en català*, Monllaó s'expressava de la següent manera a la introducció:

Si bé l'estudi de les perífrasis verbonominals no és del tot innovador dintre de la Germanística, sí que ho és dintre el camp de la Filologia Catalana. Per tant, l'aportació d'aquest treball al camp del saber no pretén abastar només la Germanística i l'ensenyament de l'alemany com a llengua estrangera a Catalunya, sinó que pretén ser innovador en la descripció de la llengua catalana i cobrir un buit que fins ara ha plantejat dubtes en la descripció gramatical i lexicogràfica d'aquesta llengua. (Monllaó, 1998: 1)

I cinc anys més tard, Ginebra (2003: 28s) afirmava el següent al respecte:

Després de 1987 el concepte de concurrència ha estat poc o molt present en els estudis de fraseologia catalana i en estudis de lexicografia o d'altres branques de la lingüística catalana, però no ha acabat encara de tenir pes operatiu i –si exceptuem Monllaó (1998) i Castell (1999), que s'hi aproximen des del concepte de perífrasi verbonominal– no ha estat objecte, que sapiguem, de monografies o anàlisis específiques.

Ginebra (2003: 29) afegia que també és un símptoma que el concepte de concurrència –l'autor anomena les CVSs «concurrències verbonominals»– no ha acabat de cristal·litzar en la lingüística catalana el fet que ni el terme «concurrència» ni el terme «col·locació» apareixen a l'índex de conceptes de la recent *Gramàtica del català contemporani* (Solà et al., 2002), per bé que el terme «col·locació» sí que es troba després a l'interior de l'obra. El cert és que en aquest índex tampoc no apareix el terme «verb suport», tot i que després el trobem esmentat a l'apartat que tracta les «locucions verbals» (p. 853):

Dins de les locucions verbals s'inclouen les construccions dels anomenats verbs de suport (*tenir gana, tenir por, fer mandra, fer temps*), que han estat analitzades com a unitats compactes, des del punt de vista semàntic, i com a estructures complexes, des del punt de vista sintàctic. Les construccions amb verbs de suport són locucions verbals forma-

mußten sie erst einmal der vorschnellen Bewertung durch eine Sprachkritik entzogen werden, die in ihnen nicht viel mehr als Ausdruck inhaltsleerer Aufblähung sehen konnte.»

des amb un nombre reduït de verbs no copulatius, de reduït contingut semàntic, seguits d'un sintagma nominal, que porta la càrrega semàntica de la construcció.

Si comparem aquesta definició de les CVSs amb les que aporten autors com ara Helbig (1984) pel que fa a l'alemany, Ginebra (2003) pel que fa al català, Monllaó (1998) pel que fa a les dues llengües i Castell (1999) quant a l'alemany, el castellà i el català, pot semblar extremadament breu, per no dir simplista. El cert és, però, que els criteris que s'han proposat per definir i distingir aquestes construccions són tan heterogenis (semàntics, sintàctics i etimològics) alhora que estan sotmesos a tan nombroses excepcions, que, com amb molt bon criteri diu Kamber (2006: 113), validant d'aquesta manera l'escarida definició de Solà et al., l'única constant que presenten totes les CVSs és la següent:

Sie bestehen aus einem Funktionsverb (mit „abgeschwächter“ Bedeutung) und aus einem nicht-verbalen Teil (Nominalgruppe im Akkusativ oder Präpositionalgruppe), der die Hauptbedeutung des gesamten Ausdrucks trägt.

La pèrdua de significat del verb és sens dubte un dels criteris determinants a l'hora de determinar si estem o no davant d'una CVS. Resulta més que evident que *posar en dubte una cosa* no significa col·locar-la en algun lloc o d'alguna manera. Com també ho és que el significat principal de *fer i tenir* tampoc no es troba ja en les construccions *fer un elogi* i *tenir la capacitat*. I no és menys evident 1) que el significat de l'estructura ve donat principalment pel sintagma preposicional (en el primer cas) o purament nominal (en els altres dos), 2) que els noms continguts en els tres casos són derivats de verbs o d'adjectius i 3) que l'estructura sencera podria fins a cert punt (i amb possibles canvis sintàctics) ser substituïda pel verb simple del qual es deriva el nom o per una estructura constituïda per verb copulatiu i l'adjectiu corresponent (*dubtar*, *elogiar* i *ser capaç*).³ Ara bé, si és possible aquesta substitució, un dels principals arguments dels detractors d'aquestes estructures als quals feia referència al principi, de què serveixen en realitat? Eisenberg (1986: 299) ho expressa de forma molt concisa però també molt precisa:

Die FVG schließen lexikalische Lücken [...] und sie ermöglichen bestimmte Passivumschreibungen. Ihre eigentliche Leistung besteht jedoch in der Signalisierung von Aktionsarten.

3 En ocasions, la substitució només és possible mitjançant un verb simple no emparentat etimològicament, com ara en *posar en funcionament* (= *engegar*) i *in Brand stecken* (= *anzünden*).

Quan parla de «lexikalische Lücken», es refereix a molts casos en què el significat de la construcció simplement no pot ser expressat d'una altra manera, com a *zur Verfügung stellen* i *posar a disposició*.⁴ Quan ho fa de «bestimmte Passivumschreibungen» es refereix a la capacitat que tenen aquestes construccions de ser utilitzades en lloc d'estructures de passiva (*einen Auftrag bekommen* / *rebre un encàrrec* = *beauftragt werden* / *ser encarregat*). I quan parla de «Signalisierung der Aktionsarten» fa referència al fet que les CVSs poden aportar modificacions aspectuals: *in Gang kommen* / *entrar en funcionament* (acció ingressiva no causada), *in Gang sein* / *estar en funcionament* (acció durativa no causada), *in Gang setzen* / *posar en funcionament* (acció ingressiva causada) i *in Gang halten* / *mantenir en funcionament* (acció durativa causada).⁵

Arribats aquí, resulta del tot evident que l'ús de les CVSs no obeeix en absolut a una tendència injustificada a l'estil nominal, tal i com afirmaven els seus detractors. I això no només és vàlid per a l'alemany, sinó també per al català, ja que, com demostra fefaentment Monllaó (1998), els paral·lelismes entre l'alemany i el català pel que fa a aquestes construccions són innegables.⁶ I això obliga a la conclusió que aquestes construccions haurien de ser tingudes en compte i tractades de forma adequada en els diccionaris monolingües i bilingües de les dues llengües. Pel que fa als darrers s'analitzarà el tractament que reben a Batlle et al. (2005 i 2006), obres que d'ara endavant apareixeran esmentades amb les sigles respectives CATAL i ALCAT. Prèviament s'analitzarà el tractament que reben les CVSs a quatre diccionaris monolingües: al *Duden Deutsches Universalwörterbuch* (DUW) i al *e-Großwörterbuch Deutsch als Fremdsprache* (DaF) en la seva versió electrònica, pel que fa a l'alemany, i al *Gran diccionari de la llengua catalana* (GEC) i al *Diccionari de la llengua catalana de l'Institut d'Estudis Catalans* (DIEC), accessibles via internet, pel que fa al català.

-
- 4 Castell (1999: 131) assenyala també, a través de la contraposició de *einen Kuss geben* / *fer un petó* i *küssen* / *besar*, que, tot i existir un verb simple amb el mateix significat original que el de la CVS, la substitució d'aquesta pel primer resulta sovint impossible per qüestions contextuais.
 - 5 Opto aquí, per considerar-la més adequada, per la classificació que propugna López-Campos (1997: 307s) com a alternativa a la de «incoatiu – duratiu – causatiu» que ofereix a aquest respecte Helbig (1984: 166) i que ha estat adoptada per molts altres autors, entre ells Monllaó (1998) i Castell (1999). Una altra classificació interessant la trobem a van Lawick (2009: 112).
 - 6 Pel que fa a l'ús de les CVSs es podria suposar que és major en alemany. Van Lawick (2009: 110) assenyala, però, que «pel que fa a la traducció de l'estil nominal, cal tenir en compte que també caracteritza el llenguatge científic en català», afegint, a continuació, que «els llibres d'estil en català solen recomanar no abusar d'estructures nominals».

■ 2 Corpus i metodologia

Com a punt de partida s'han consultat les que podríem considerar les gramàtiques més representatives de la llengua alemanya, incloent-hi aquelles que han estat elaborades per a estudiants estrangers d'aquesta llengua: Dreyer / Schmitt (1996), Duden (2005), Griesbach (1986), Helbig / Buscha (2001) i Weinrich (1993). Fixant-nos de moment només en els verbs suport que són esmentats en cada una d'aquestes gramàtiques, crida l'atenció una qüestió quantitativa. L'autor que més verbs suport esmenta és sens dubte Griesbach (1986: 280–286): un total de 224, si només tenim en compte els que es combinen amb un sintagma nominal en acusatiu o amb un sintagma preposicional. D'aquests, 189 pertanyen al primer grup, 25 al segon i 10 permeten la combinació amb els dos tipus de sintagmes. Dreyer / Schmitt (1996: 311–319) n'anomenen 40 pertanyents al primer grup, 10 al segon i 3 al tercer. Helbig / Buscha (2001: 69–83) n'esmenten 19 del primer grup, 14 del segon i 5 del tercer. En el cas de Duden (2005: 583–590) i Weinrich (1993: 1053–1058) les xifres són, respectivament, de 12 i 15 per al primer grup, de 12 i 9 per al segon i de 2 per al tercer.

Resulta evident que l'únic autor que persegueix oferir una llista el més completa possible dels verbs suport alemanys és Griesbach, mentre que els altres es limiten, com és habitual en obres d'aquest tipus, a oferir-ne els que els semblen més importants.⁷ Ja he comentat abans que els criteris utilitzats per determinar si ens trobem realment davant d'una CVS són molt heterogenis i que admeten moltes excepcions, la qual cosa ha comportat que al respecte no hi hagi acord entre els lingüistes que s'ocupen del tema. I el cert és que resulta difícil, donada la inseguretats que això suposa (i no és l'objectiu d'aquest treball entrar en aquesta discussió), distingir de forma convincent quants dels verbs suport esmentats pels autors citats (i sobretot per Griesbach) ho són realment. Per tant, a l'hora de fixar un corpus concret de cara a l'objectiu principal del treball, he optat per una solució més que res “numèrica”: Del total de 25 verbs suport esmentats que es combinen amb un sintagma preposicional, he triat aquells 10 que són esmentats per un major nombre d'autors, tenint en compte alhora el nombre de CVSs que aquests aporten com a exemples i ignorant al mateix temps aquells que són qualificats de forma inequívoca com a sinònims (p.e. *sich*

7 Com és lògic, gairebé tots els verbs suport que apareixen a les altres quatre gramàtiques també hi són a Griesbach. Alguns, però, com p.e. *bleiben* i *wecken*, per sorprenent que pugui resultar, no hi apareixen.

befinden, que es considera substituïble sempre per *sein*). D'aquesta manera, el corpus el constitueixen els següents verbs suport alemanys (entre parèntesis s'indica el nombre de CVSs que són aportades pels autors): *bleiben* (10), *bringen* (41), *geraten* (27), *halten* (10), *kommen* (44), *nehmen* (13), *sein* (35), *setzen* (17), *stehen* (26), *stellen* (14).⁸ Pel que fa als verbs suport que es combinen amb sintagmes nominals en acusatiu (molt més nombrosos), se n'han elegit 10 seguint el mateix criteri: *anstellen* (8), *bekommen* (22), *finden* (20), *geben* (36), *haben* (31), *halten* (12), *leisten* (13), *machen* (36), *nehmen* (23), *treffen* (12). En total han estat, doncs, 450 CVSs les analitzades, 237 pertanyents al primer grup i 213 al segon.⁹ El total de noms participants és de 166 pel que fa a les CVSs amb sintagma nominal en acusatiu i de 136 quant a les CVSs amb sintagma preposicional. Partint fonamentalment de la pròpia intuïció lingüística, el corpus pel que fa al català s'ha establert buscant les possibles correspondències de les CVSs alemanyes esmentades. El resultat és el següent: 8 verbs suport que es combinen amb sintagmes nominals en acusatiu (*donar* (25), *fer* (48), *mantenir* (5), *prendre* (17), *prestar* (3), *rebre* (18), *tenir* (25), *trobar* (12)) i 6 que ho fan amb un sintagma preposicional (*caure* (6), *entrar* (5), *estar* (32), *mantenir* (10), *posar* (24), *seguir/continuar* (4)); 153 CVSs amb sintagma nominal en acusatiu i 81 amb sintagma preposicional; 132 noms que participen en les primeres i 57 que ho fan en les segones.

L'anàlisi del tractament de les CVSs als diccionaris s'ha dut a terme seguint els passos que a continuació es descriuen:

- 1) S'han cercat en ells els termes *Funktionsverb*, *Funktionsverbgefüge*, *verb suport* i *construcció amb verb suport* (o possibles alternatives), per comprovar no només si els diccionaris en fan referència, sinó també si els utilitzen en les entrades que hi poden tenir relació. També s'ha analitzat si els diccionaris opten per altres maneres de marcar aquestes entrades.
- 2) S'han cercat els verbs suport establerts en el corpus, per tal de veure si d'alguna forma hi són representats com a tals i si les entrades inclouen CVSs en general i les CVSs que constitueixen el corpus en particular.
- 3) S'han cercat els noms establerts en el corpus, amb la mateixa finalitat expressada en el punt anterior i per comprovar si a les entrades en què apareixen CVSs s'esmenten de forma sistemàtica els diversos verbs amb què es pot combinar el nom.

8 Si comparem aquesta llista de verbs amb la que aporta Kamber (2006: 110), veiem que, deixant de banda *bleiben*, que ocupa el lloc 12, tots els altres coincideixen amb els 10 de major productivitat.

9 S'han exclòs totes aquelles construccions amb caràcter clarament figuratiu, com ara *unter dem Pantoffel stehen* i *den Rest geben*.

■ 3 Les CVSs als diccionaris monolingües

Els termes *Funktionsverb* i *Funktionsverbgefüge* només són definits en una entrada pròpia a DUW:

Funktionsverb, das (Sprachw.): *Verb in einem Funktionsverbgefüge*. [DUW]

Funktionsverbgefüge, das (Sprachw.): *aus einer festen Verbindung von Substantiv u. Verb bestehendes Syntagma, bei dem der Verbinhalt verblasst ist u. das Substantiv den Inhalt der Wortverbindung bestimmt* (z. B. in Verbindung treten). [DUW]

A DaF només trobem el primer terme, en primer lloc com un tipus de verb sense definir a l'entrada *Verb*, i en segon a l'entrada dedicada a *ergreifen*:

6 verwendet (als Funktionsverb) in Verbindung mit einem Subst., um auszudrücken, dass sich der Betroffene für eine bestimmte Handlungsweise o.Ä. entscheidet oder mit etwas anfängt: *einen Beruf ergreifen* einen Beruf wählen; *von etwas Besitz ergreifen* etwas in Besitz nehmen; *die Flucht ergreifen* flüchten [...] [DaF]

Curiosament és aquest l'únic cas en què al diccionari s'utilitza el terme per definir d'alguna manera un dels possibles usos del verb en qüestió. En altres casos tots dos diccionaris acudeixen a altres formulacions. A DUW s'opta preferentment per la simple indicació (*häufig*) *verblasst*, mentre que a DaF la fórmula preferida és *verwendet (zusammen) (mit einem Subst.)*, *um ein Verb zu umschreiben*. Tot i que resulta clar que als dos diccionaris alemanys es fa un esforç per marcar d'alguna manera els verbs que poden actuar com a verbs suport, la indicació *verwendet in bestimmten festen Redewendungen* que apareix a DaF pel que fa a *setzen*, demostra al meu entendre fins quin punt encara no s'aconsegueix fer-ho de forma coherent i sistemàtica, sobretot si tenim en compte que aquest mateix diccionari defineix el terme *Redewendung* de tal manera que no queda dubte que no es correspon en absolut amb el de CVS:

1 Redensart

2 mehrere Wörter, die meist eine idiomatische Bedeutung haben ≈ Idiom: *“jemanden durch den Kakao ziehen” ist eine Redewendung* [DaF]

Cosa que també es dedueix del fet que en casos com *kommen* i *geraten*, en aquest mateix diccionari només apareix marcat de forma explícita el primer:

36 verwendet zusammen mit einer Präp. + Subst., um den Beginn eines Geschehens zu umschreiben; *ins Rutschen kommen* ≈ anfangen zu rutschen; *ins Stocken kommen* ≈ anfangen zu stocken [DaF]

2 *in etwas (Akk) geraten* zufällig in eine unangenehme Situation kommen <in Gefahr, in Not, in Schwierigkeiten, in Verdacht geraten; in einen Stau, in einen Sturm geraten>

3 *in etwas (Akk) geraten* in einen neuen, meist unangenehmen Zustand kommen <in Panik, in Wut geraten; etwas gerät in Brand (= fängt an zu brennen)>: *Früher war er ein bekannter Popstar, aber heute ist er in Vergessenheit geraten* [DaF]

El cert és que no tots els verbs suport analitzats són marcats com a tals i que els dos diccionaris tampoc no coincideixen en aquest aspecte. Així p.e., *bekommen* no apareix marcat en cap del dos, *finden* apareix marcat a DaF, però no a DUW, i en el cas de *anstellen*, que apareix marcat a DUW, a DaF ni tan sols se n'ofereixen exemples que el facin visible com a verb suport. Curiosament en aquest mateix diccionari sí que apareix com a tal a entrades corresponents a noms, com ara *Beobachtung*, *Untersuchung* i *Versuch*.

Com és lògic, no es pot pretendre trobar a les entrades dedicades als verbs en qüestió la totalitat de CVSs possibles, pel simple fet que aquestes constitueixen un sistema no tancat que desbordaria qualsevol diccionari que no fos exclusivament de verbs. Per la mateixa raó tampoc es pot esperar que hi apareguin com a mínim totes les que constitueixen el corpus establert. Analitzar la presència d'aquestes permet, però, confirmar allò que calia esperar: que el millor lloc per trobar-les el constitueixen les entrades dedicades als noms. I respecte d'això no es constaten diferències importants entre els dos diccionaris alemanys. Establint una mitjana, es pot dir que pel que fa a les compostes amb un sintagma nominal en acusatiu un 32% es troben a les entrades dedicades als verbs i un 68% a les dedicades al nom, mentre que en el cas de les compostes amb un sintagma preposicional un 16% són presents a les primeres i un 62% a les segones. Pel que fa a aquestes darreres resulta interessant, ja que sens dubte és aquest el lloc ideal per fer-ho, comprovar si els diccionaris ofereixen una informació adequada en aquells casos en què un mateix nom pot aparèixer no només amb diferents verbs, sinó sobretot amb verbs que aporten p.e. modificacions aspectuals. A l'entrada corresponent a *Bewegung* trobem la següent informació:

4 *nur Sg, Phys*; die Ortsveränderung eines Körpers in Bezug auf einen anderen Körper oder auf die Umgebung <etwas in Bewegung bringen, setzen, halten; etwas setzt sich, gerät, kommt, ist, bleibt in Bewegung>: *Der Zug setzte sich in Bewegung* [DaF]

b) *das [Sich]bewegen*: die gleichmäßig beschleunigte B. eines fallenden Steins; der Bau erfordert die B. großer Erdmassen; B. durch Treibriemen übertragen; B. in Wärme umsetzen; der Arzt verordnete ihm viel B. in frischer Luft; alles geriet in B.; die ganze Stadt war in B. (viele Menschen waren auf der Straße); wir werden ihn schon in B. bringen,

halten (wir werden dafür sorgen, dass er etwas tut); der Zug setzte sich in B. (begann sich in eine Richtung zu bewegen). [DUW]

Veiem que les informacions no coincideixen: a DaF s'esmenten dos verbs que expressen acció ingressiva causada (*bringen* i *setzen*), a DUW només un (*bringen*); segons DaF, el nom es pot combinar amb un verb que expressa acció durativa causada (*halten*), possibilitat que no s'esmenta a DUW; a DaF apareixen *sich setzen*, *geraten* i *kommen* per expressar acció ingressiva no causada, a DUW només s'hi troben els dos primers (cal tenir en compte que *geraten* i *kommen* no són sempre intercanviables); i finalment s'observa que quant a acció durativa no causada, a DUW només s'esmenta *sein*, mentre que a DaF també s'anomena el verb *bleiben*. La informació que ofereix DaF en aquest cas concret és, sens dubte, més completa que la oferta per DUW. Però això no és sempre així, ja que al costat de molts casos en què els dos diccionaris esmenten els mateixos verbs suport (p.e. respecte de *Gebrauch*), també n'hi ha d'altres en què es dona el fet contrari (p.e a l'entrada *Kraft*). Per altra banda, la impressió que en el cas de *Bewegung* els verbs es presenten de forma potser més sistemàtica a DaF que a DUW, tampoc no es veu corroborada en tots els casos.

Quant als dos diccionaris monolingües catalans, cal dir en primer lloc que també en ells les CVSs es troben reflectides principalment a les entrades corresponents al nom. Establint de nou una mitjana (la presència de CVSs és lleugerament superior a DIEC), resulta que pel que fa a les CVSs amb sintagma nominal en acusatiu, un 19% es troben a les entrades dedicades als verbs i un 53% a les dedicades al nom, mentre que en el cas de les compostes amb un sintagma preposicional, un 7% són presents a les primeres i un 39% a les segones. Les similituds amb els dos diccionaris alemanys s'acaben, però, aquí. En primer lloc, aquestes xifres ja donen a entendre clarament que la presència d'aquestes construccions és molt menor en els dos diccionaris catalans. Per altra banda, si ja deia que als dos diccionaris alemanys s'observa que encara no ofereixen un tractament sistemàtic i del tot coherent de les CVSc, en el cas dels dos diccionaris catalans la manca d'ambdues coses (sistema i coherència) resulta aclaparadora:

- 1) els verbs suport i les CVSs només resulten visibles com a tals a través dels exemples, ja que pràcticament no hi ha indicacions formals al respecte.¹⁰ Únicament en el cas de *prestar* a GEC es troba una referència que es podria interpretar d'aquesta manera:

10 A les entrades *construcción*, *parfrasi*, *locució*, *verb*, *suport*, *funció* i *funcional* no s'ha trobat cap referència ni a verbs suport ni a CVSs.

2 *tr* Seguit d'un substantiu no material, fer, tenir o observar el que el nom indica. *Prestar atenció. Prestar declaració. Prestar homenatge.* [GEC]

- 2) Al costat d'entrades referides al verb on s'ofereixen nombrosos exemples de CVSs, com ara la de *fer* (més de 20 a tots dos diccionaris), a la de *posar* només hi apareix la de *posar en dubte*, la qual cosa resulta si més no curiosa, si tenim en compte que a les entrades corresponents a noms hi trobem (a un dels diccionaris o a tots dos) CVSs com ara *posar a cobert, d'acord, en circulació, en un compromís, en contacte, en escena, en funcionament, en moviment, en ordre* o en *vigor*.
- 3) No hi ha una separació clara entre CVSs i unitats fraseològiques, de manera que *fer un jurament, fer una pregunta* o *fer ús* es troben a la mateixa entrada al costat de *fer-ne una de grossa* (GEC) o *fer-ne una de les seves* (DIEC).

La diferència constatada entre els diccionaris alemanys i els catalans pel que fa al tractament de les CVSs sembla reflectir la diferent atenció que han merescut aquestes construccions entre els especialistes d'una llengua i l'altra.

■ 4 Les CVSs als diccionaris bilingües

Pel que fa al tractament de les CVSs als diccionaris bilingües s'ha de distingir entre el d'alemany-català (ALCAT) i el de català-alemany (CATAL), ja que es poden constatar importants diferències entre ells.

Pel que fa a ALCAT es constata el següent:

1) Quant a verbs suport amb sintagma nominal en acusatiu s'hi troben reflectides CVSs, sense cap mena de marca formal, a les entrades de *anstellen* (*Vergleich, Dummheit*), *finden* (*Beifall*), *haben* (*den Anschein, Eile*), *halten* (*Rede, Vorlesung*), *leisten* (*Dienst, Eid, Hilfe*), *nehmen* (*Abschied*) i *treffen* (*Abkommen, Maßnahmen, Vorbereitungen*).

No només crida l'atenció el nombre tan baix d'exemples (cobreixen únicament 11 de les 213 CVSs analitzades amb aquests verbs (un 5%)), sinó també el fet que per a tres dels verbs suport alemanys (*bekommen, geben* i *machen*) simplement no se'n troba cap, quan es tracta de verbs suport força productius (94 CVSs del corpus, un 44% del total).

Cercant les entrades corresponents als noms, el resultat és un mica millor. Si bé no es troben exemples ni per a *anstellen* ni per a *finden* (representats amb un total de 28 CVSs al corpus), el diccionari sí que ofereix la traducció de CVSs del corpus amb la resta de verbs: *finden* (*Anklang, Anwen-*

ding, Ausdruck, Beifall, Gefallen, Gehör, geben (Bescheid, Zeichen, sich Mühe), haben (Abnung, Hunger, Pech, ein Recht, Ursache), halten (Abstand, Ausschau, Vorlesungen, Wache), leisten (ein Eid, Folge, Gesellschaft, Hilfe, Verzicht, Widerstand), machen (Angst, Eindruck, ein Ende, Freude, Meldung, Mut, sich Gedanken, sich die Mühe), nehmen (Abschied, Abstand, Anstoß, Anteil, Bezug, Fühlung, Kenntnis, Platz, Rache, Stellung, Zuflucht), treffen (eine Anordnung, Maßnahmen, Vorsorge, eine Wahl). Es tradueixen, doncs, un 22% del total de CVSs amb sintagma nominal en acusatiu del corpus.

2) Els resultats quant als verbs suport amb sintagma preposicional són encara molt més deficients pel que fa a les entrades corresponents als verbs. Només apareixen CVSs a les de *bringen (zum Schweigen, zum Sprechen, zum Lachen, in Gefahr)* i *kommen (aus der Mode, aus der Übung, ins Klare, ums Leben, zu Unruben, zum Verkauf)*, cobrint així únicament un 0,08% del total de CVSs del corpus.

En cercar les entrades corresponents als noms, es constata una vegada més que és aquí on queden reflectides un major nombre de CVSs, ja que el diccionari n'esmenta un 28% de les que constitueixen el corpus de partida. No s'hi troben exemples ni per a *bleiben* ni per a *halten* (representats amb un total de 20 CVSs al corpus), però sí per a la resta de verbs: *bringen (zum Abschluss, zur Aufführung, zum Ausdruck, in Bewegung, in Einklang, zu Ende, in Erfahrung, in Gang, in Gefahr, zur Geltung, zur Kenntnis, ums Leben, in Ordnung, in Schwung, zur Sprache, zum Stehen, in Verlegenheit, zur Vernunft, zur Verzweiflung, ins Wanken), geraten (in Brand, ins Schleudern, in Vergessenheit, in Wut, in Zorn), kommen (in Betracht, in Frage, zur Geltung, auf eine Idee, zur Sprache, zur Vernunft, zum Vorschein), nehmen (in Angriff, in Anspruch, in Empfang, in Haft, zu Hilfe, zur Kenntnis, zu Protokoll, in Schutz), sein (in Betrieb, im Druck, im Irrtum, in Mode, in Ordnung), setzen (ins Benehmen, in Betrieb, unter Druck, in Gang, in Kenntnis, außer/in Kraft, in Verbindung, ins Werk), stehen (in Blüte, im Einvernehmen, in gutem Ruf, in Verbindung, unter dem Verdacht, zur Verfügung, in Verhandlungen, in Widerspruch), stellen (in Abrede, in Aussicht, in Frage, in Rechnung, zur Verfügung).*

3) En cap cas, a les entrades dels noms s'ofereixen exemples que facin evident que es poden combinar amb verbs diversos, capaços d'expressar p.e. modificacions aspectuals (p.e. *in Bewegung kommen, sein, bleiben, bringen / setzen, halten*).

L'anàlisi de CATAL ofereix un resultat que divergeixen en part dels de ALCAT:

1) Dels 8 verbs suport amb sintagma nominal, resulten identificables com a tals, a través dels exemples que s'aporten, tots excepte *trobar: donar*

(una ordre, la seva paraula, un premi, un termini - una bufetada, lloc, mort*), fer (un badall*, bestieses, una caminada, caricies*, una confessió, un discurs, efecte, un examen, un experiment, faltes, una feina, una festa, gestos, goig*, impressió, un petó, una pregunta, pudor*, una reunió, un revolt, un salt, soroll, una visita), mantenir (relacions**, la seva posició, la paraula), prendre (un acord, alè, un bany, comiat, importància, mal, nota, la paraula, partit, possessió), prestar (ajut/assistència, atenció*, l'orella, la seva veu*), rebre (una ordre**, un cop**, una impressió**, notícies**, una ofensa*, una oferta**, una proposta**), tenir (calor*, dubtes, febre, gana, por, pressa, resistència, set, un accident, una malaltia, una reunió).¹¹ El diccionari cobreix d'aquesta manera un 13% de les CVSs catalanes del corpus.

Cercant les entrades corresponents als noms, també aquí es constata que és en aquestes on s'ofereix un major nombre de CVSs, tot i que crida l'atenció que no es troben exemples relacionats amb els verbs *mantenir*, *rebre* i *trobar*. Pel que fa a la resta de verbs es troben els següents exemples: *donar* (ajut, ànim, una bufetada, un consell, la culpa, una empenya, un encàrrec, una explicació, fiança, la seva paraula, part*), *fer* (el seus càlculs, classe, companyia, una conferència, una excepció, guàrdia, impressió, indagacions, un oferiment, una pausa, un petó, por, preparatiu, rumb, soroll, un viatge, ximpleries), *prendre* (l'acord, comiat, una decisió, interès, mesures, precaucions, un altre rumb), *prestar* (ajut, atenció*, suport*, jurament), *tenir* (coneixença, una conversa, dret, un efecte, fam, la intenció*, por, ràbia*, relacions).¹¹ Tot i la manca d'exemples per a 3 dels 8 verbs suport, amb els exemples citats el diccionari cobreix un 27% de les CVSs del corpus.

2) Pel que fa als 6 verbs suport amb sintagma preposicional, s'ofereixen exemples de CVSs en 5 d'ells (en falten per a *seguir* / *continuar*): *caure* (en captivitat, en la desesperació, en desgràcia, en desús*, en dubte*, en error, en l'oblit, en pecat*, en ridícul*, en temptació), *entrar* (en acció, en funcions, en negociacions, en raó, en vigor, en vaga), *estar* (a la disposició, de viatge, de sort, de broma, en perill, en discussió, en observació, en coma, en funcionament, sota la influència), *mantenir* (en contacte), *posar* (en conreu*, en comunicació*, en evidència*, en llibertat*, en marxa, en obra, en pràctica, en relleu*, en ús).¹² El diccionari cobreix doncs un 12% de les CVSs del corpus.

Si cerquem a les entrades dedicades als noms, tot i que el resultat és més aviat pobre, ja que només es troben exemples per a 3 dels verbs suport (*caure* (en la desesperació, en l'oblit), *estar* (d'acord*, a la disposició, en perill,

11 Excepte en el cas dels assenyalats amb (*), tots són traduïts a l'alemany per CVSs. Els assenyalats amb (**) no apareixen en realitat en català, sinó directament en la seva traducció a l'alemany.

12 Vegeu la nota 11 a la pàgina anterior.

*en ús**, *en vigor*) i *posar* (*d'acord**, *en circulació*, *a cobert*, *en un compromís**, *en contacte*, *en dubte*, *en escena*, *en funcionament*, *en marxa*, *en moviment*, *en perill*, *en vigor*)),¹² es constata una vegada més que aquest és el lloc més adequat per trobar informació sobre les CVSs, ja que el diccionari cobreix un 22% de les CVSs del corpus.

3) Si bé a les entrades dels noms es troben indicis de la intenció d'oferir sèries de verbs suport que expressen modificacions aspectuals (així a *vigor* hi trobem els verbs *entrar*, *estar* i *posar* – hi faltarien *seguir* i *mantenir*), això no es du a terme de forma sistemàtica, com ho demostra el fet que pel que fa al nom *moviment* (que es podria combinar amb *entrar*, *posar-se*, *estar*, *seguir*, *posar* i *mantenir*, només apareix la CVS *posar(se) en moviment*.

4) La gran majoria dels verbs suport analitzats apareixen sense ser marcats com a tals. Únicament trobem indicacions al respecte a les entrades dedicades a *donar*, *entrar* i *estar*:

(+ en in inchoativen Funktionsverbgefügen) [*entrar*] [CATAL]

(als Funktionsverb s: das jeweilige Substantiv) [*donar*] [CATAL]

(+ Adverbial od adjektivischem Prädikativ des durativen od resultativen Zustands; bes. + pp zur Bildung des Zustandspassivs, + Präpositionalgruppe u. in Funktionsverbgefügen) [*estar*] [CATAL]

Una vegada més es constata una clara manca de coherència i de procediment sistemàtic. Resulta si més no curiós que no es trobi una indicació similar a l'entrada dedicada a *posar*, quan algunes de les CVSs que apareixen al propi diccionari amb *estar* (acció durativa no causada) tenen la seva variant ingressiva causada en CVSs amb *posar* (*a la disposició*, *en perill*, *en observació*, *en funcionament*).

■ 5 Conclusions

- 1) El tractament de les CVSs resulta clarament insatisfactori en tots els diccionaris analitzats, si bé cal dir que els dos diccionaris monolingües alemanys són els que més s'apropen a allò que seria desitjable.
- 2) Els dos diccionaris monolingües alemanys ofereixen, amb gran diferència, un major nombre de CVSs que tots els altres, fet que podria estar relacionat amb la major atenció que ha rebut el fenomen a la lingüística alemanya i possiblement també amb el major ús que se'n fa en general a la llengua alemanya.

- 3) Com era d'esperar, a les entrades dedicades als noms que participen en CVSS s'hi troben més exemples que a les dedicades als verbs suport en sí. Les diferències al respecte poden anar des d'un 68% versus un 32% en el cas de les CVSS amb sintagma nominal en acusatiu als dos diccionaris monolingües alemanys (DaF i DUW) a un 0,08% versus un 22% en les de CVSS amb sintagma preposicional a ALCAT.
- 4) A les entrades dedicades als noms es troba a faltar, en els casos en que això sigui pertinent, l'explicitació sistemàtica i coherent de la seva combinació amb sèries de verbs que aporten modificacions aspectuals, si bé cal assenyalar que als dos diccionaris monolingües alemanys se'n troben indicis. Seria desitjable que hi apareguessin totes les combinacions possibles i que els verbs participants es presentessin sempre en el mateix ordre (p.e. acció ingressiva i durativa causada – acció ingressiva i durativa no causada o a l'inrevés).
- 5) Es constata, en general, una manca de senyalització formal dels verbs suport com a tals. Únicament se'n troben indicis als dos diccionaris monolingües alemanys i a CATAL, però aquests són del tot insuficients i no semblen obeir a una estratègia mantinguda i coherent. Serien desitjables indicacions com ara *Funktionsverb* o *verb suport* seguides del significat que aporten.
- 6) Finalment cal assenyalar que en molts casos encara no es distingeix clarament entre unitats fraseològiques i CVSS, fenomen que es dona en major mesura als dos diccionaris monolingües catalans, així com als dos diccionaris bilingües. ■

■ Referències bibliogràfiques

- Batlle, Lluís C. et al. (2005): *Diccionari Català-Alemany*, 2a ed., Barcelona: Enciclopèdia Catalana.
- (2006): *Diccionari Alemany-Català*, 3a ed., Barcelona: Enciclopèdia Catalana.
- Burger, Harald (ed.) (2007): *Phraseologie: ein internationales Handbuch zeitgenössischer Forschung*, Berlín: de Gruyter.
- Castell, Andreu (1999): «Funktionsverbgefüge im Deutschen, Spanischen und Katalanischen», *Forum* 9, 125–133.
- Cruse, D. Alan et al. (2002): *Lexikologie. Ein internationales Handbuch zur Natur und Struktur von Worten und Wortschätzen*, Berlín: de Gruyter.

- Diccionari de la llengua catalana* (2007), 2a ed., Barcelona: Institut d'Estudis Catalans <<http://dlc.iec.cat>> [31-3-2010].
- Dreyer, Hilke / Schmitt, Richard (1996): *Lehr- und Übungsbuch der deutschen Grammatik. Neubearbeitung*, Ismaning: Verlag für Deutsch.
- Duden (1973): *Grammatik der deutschen Gegenwartssprache*, 3., neu bearbeitete u. erweiterte Auflage, Mannheim: Bibliographisches Institut.
- (2005): *Die Grammatik*. 7., völlig neu erarbeitete und erweiterte Auflage, Mannheim / Leipzig / Viena / Zurich: Dudenverlag.
- Duden Deutsches Universalwörterbuch* (2006), 6. Auflage [CD-ROM], Version 3.0, Mannheim: Bibliographisches Institut & F.A. Brockhaus.
- e-Großwörterbuch Deutsch als Fremdsprache* (2003), Version 4.0, Berlin / Munic: Langenscheidt.
- Eisenberg, Peter (1986): *Grundriß der deutschen Grammatik*, Stuttgart: Metzlersche Verlagsbuchhandlung.
- Ginebra, Jordi (2003): «Fraseologia, concurrències lèxiques i llengua estàndard», in: Pradilla, Miquel Àngel (ed.): *Identitat lingüística i estandardització*, Valls: Cossetània Edicions, 7–55.
- Gran diccionari de la llengua catalana* (1999), Barcelona: Enciclopèdia Catalana <<http://www.enciclopedia.cat>> [31-3-2010].
- Griesbach, Heinz (1986): *Neue deutsche Grammatik*, Berlin / Munic: Langenscheidt.
- Helbig, Gerhard (1984): «Probleme der Beschreibung von Funktionsverbgefügen im Deutschen», in: Helbig, Gerhard (ed.): *Studien zur deutschen Syntax*, Bd. 2, Leipzig: Verlag Enzyklopädie, 163–188.
- / Buscha, Joachim (2001): *Deutsche Grammatik*, Berlin / Munic: Langenscheidt.
- Jude, Wilhelm K. (1975): *Deutsche Grammatik*. Neufassung von Rainer F. Schönhaar, Braunschweig: Westermann.
- Kamber, Alain (2006): «Funktionsverbgefüge – empirisch (am Beispiel von *kommen*)», *Linguistik online* 28, 109–132 <http://www.linguistik-online.com/28_06/kamber.html>.
- López-Campos, Rafael (1997): «Las estructuras con verbos de función en lengua alemana: limitaciones en torno a su productividad y formación», *Revista de Filología Alemana* 5, 303–316.

Monllaó, Maria Teresa (1998): *Aproximació a les perífrasis verbonominals en alemany i en català*, Tarragona: Universitat Rovira i Virgili (treball d'investigació inèdit).

Reiners, Ludwig (1944): *Stilkunst*, Munic: Beck.

Solà, Joan et al. (2002): *Gramàtica del català contemporani*, 3 vol., Barcelona: Empúries.

van Lawick, Heike (2009): *Manual de traducció alemany-català*, Vic: Eumo.

Weinrich, Harald (1993): *Textgrammatik der deutschen Sprache*, Mannheim: Bibliographisches Institut.

- Andreu Castell Vicente, Universitat Rovira i Virgili, Departament d'Estudis Anglesos i Alemanys, Avda. Catalunya, 35, E-43002 Tarragona, <andreu.castell@urv.net>.

Zusammenfassung: Ziel dieses Beitrages ist es, ausgehend von einem aus den gängigsten Grammatiken des Deutschen entnommenen Korpus, die Behandlung der sogenannten Funktionsverbgefüge in ein- und zweisprachigen Wörterbüchern des Deutschen und Katalanischen zu erforschen. Untersucht wird unter anderem, wie viele der im Korpus enthaltenen Funktionsverbgefüge in den Wörterbüchern angeführt werden und wie sie in den jeweiligen Einträgen zu den Verben und Nomina, die daran beteiligt sind, dargestellt werden. ■

Summary: Taking as a starting point a corpus based on the most representative grammars of the German language, the aim of this paper is to analyze the treatment of support verb constructions in monolingual and bilingual dictionaries of German and Catalan. More specifically, the analysis will focus on the number of support verb constructions in the corpus that appear in these dictionaries and how they are then represented in the entries dedicated to both the participating verbs and nouns. [Keywords: Function verbs; support verbs; function verbs constructions; support verbs constructions; lexicography; phraseology] ■